

CONNECTA!

EXERCICIS PER A PRACTICAR ELS CONNECTORS

FONT. <http://mutis.upf.es/cr/catacd/visorcct.htm>

En els enunciats següents manca un connector que expressi quina és la relació semàntica que s'estableix entre les diferents oracions. Per a cada enunciat, es proposen quatre marcadors textuais possibles. Escull quin és el marcadore que més convé en cada cas.

Tots els enunciats provenen del llibre de Daniel Cassany, La cuina de l'escriptura, tot i que alguns han estat lleugerament manipulats.

1. les aplicacions pràctiques de la redacció, el llenguatge planer incorpora els criteris de llegibilitat esmentats. (D'una banda, pel que fa a, atès que, ara bé).
2. Els textos relativament curts també han de tenir la seva organització, sigui més modesta. (és a dir, quant a, no obstant això, encara que).
3. A l'interior, les frases s'ordenen de més generals a concretes; els exemples sempre són al final de tot., els marcadors textuais solen ocupar sempre la posició rellevant d'inici de la frase, que és la que permet distingir-los amb facilitat. (A més, en efecte, en canvi, tanmateix).
4. Importa sobretot que pàgina i paràgrafs tinguin bona imatge i convidin a llegir., la recomanació més assenyada és que cada plana tingui entre tres i vuit paràgrafs, i que cadascun contingui entre tres i quatre frases. (tot i que, per això, ja que, com és ara).
5. El text guanyaria claredat si es fes més evident l'ordre o,, si l'estructura s'expliqués al principi. (encara que, tan tant, considerant que, per exemple).
6. Per als escrits quotidians, per als àpats funcionals i ràpids de dilluns a divendres, els períodes curts i lleugers són més digeribles. també hi ha dies de festa, com els diumenges o Nadal, i és costum i tradició afartar-se fins al capdamunt! (però, en efecte, tanmateix, per això)
7. El jòquer és la carta que encaixa en qualsevol joc., hi ha noms, verbs i adjectius de sentit força genèric, que fem servir quan no se'ns acudeixen altres paraules. (no obstant això, amb tot, així mateix, d'altra banda).
8. Els mots concrets es refereixen a objectes o subjectes tangibles; el lector els pot desxifrar fàcilment perquè se'n fa una imatge clara associant-los a la

Solucions

Exercici 1

1. (D'una banda, pel que fa a, atès que, ara bé)
2. (és a dir, quant a, no obstant això, encara que)
3. (A més, en efecte, en canvi, tanmateix)
4. (tot i que, per això, ja que, com és ara)
5. (encara que, per tant, considerant que, per exemple)
6. (però, en efecte, tanmateix, per això)
7. (no obstant això, amb tot, així mateix, d'altra banda)
8. (pel que fa a, però, en canvi, no obstant això)
9. (doncs, però, per consegüent, per altra banda)
10. (no obstant això, al mateix temps, en canvi, per altra banda)

Exercici 2

a) ENCETAR UN TEMA NOU

respecte a, pel que fa a, un altre punt és, quant a, sobre, el punt següent tracta de, en relació a, etc.

b) CONTINUAR SOBRE UN MATEIX PUNT

a més a més, endemés, a més, després, així mateix, tanmateix, tot seguit, d'altra banda, per altra part, etc.

c) RESUMIR

en resum, resumint, recapitulant, breument, en pocs mots, globalment, recollint el més important, en conjunt, ...

d) ACABAR

en conclusió, per concloure, per acabar, finalment, així doncs, en definitiva, ...

e) POSAR ÈMFASI

és a dir, en altres paraules, dit d'una altra manera, tal com s'ha dit, val la pena dir, cal insistir, el més important, la idea central és, convé destacar, s'ha de tenir en compte, o sia, això és, en efecte,...

PER A APROFUNDIR-HI

Introducció

Els connectors són elements que manifesten una relació semàntica i pragmàtica d'addició, disjunció, contrast o conseqüència entre dues oracions o unitats superiors (conjunts d'oracions o paràgrafs). Tenen la funció d'explicitar la relació semàntica que hi ha entre unitats textuais per tal de facilitar la interpretació del text. Per tant, podem afirmar que els connectors posen de manifest relacions de coherència entre les diferents parts del text. No creen la relació semàntica, sinó que l'expliciten o, en cas que sigui possible més d'una relació semàntica, la concreten.

Fins a quin punt són necessaris els connectors?

Si tenim en compte el caràcter estructurador i de unió dels marcadors discursius, sembla lògic pensar que un text estarà més ben articulat, tindrà més cohesió entre les diferents parts i serà més clar si conté aquest tipus d'expressions connectives, ja que indiquen quines són les relacions semàntiques que s'estableixen entre els enunciats i quina és l'estructura de l'exposició. Ara bé, cal destacar que això és així sempre que fem un ús adequat dels connectors i, fins i tot, en alguns casos, l'ús d'aquestes unitats no és necessari (per exemple, en la redacció d'una nota informal o d'un missatge de mòbil).

Propietats gramaticals dels connectors

No tots els marcadors discursius tenen les mateixes propietats entonatives, gramaticals i sintàctiques en l'oració i en el text. D'acord amb criteris gramaticals, els connectors es poden dividir en dos grans grups:

Parentètics: són aquells connectors que van entre pauses i són imprescindibles sintàcticament (en el text escrit entre comes, o bé entre una pausa forta - punt i coma, punt- i coma). Constitueixen una estructura independent, i és per això que tenen una gran independència sintàctica dins l'oració. Un tret comú a tots aquests connectors és que generalment es combinen amb verbs conjugats en indicatiu.

Integrats dins l'oració: són els que no van entre pauses i els que tenen un element subordinant en la seva formació. Aquesta mena de connectors no tenen la mateixa mobilitat que el parentètics i, a més, en alguns casos es combinen amb el mode indicatiu i, en altres, amb el subjuntiu.

Una característica gramatical que hem de tenir en compte és que, quan l'expressió connectiva conté la conjunció *que*, ha d'anar seguida d'una frase i, per tant, en la seqüència que apareix a continuació ha d'aparèixer un verb conjugat. En canvi, quan el connector només té una preposició, i no el nexa *que*, el connector va seguit d'un sintagma nominal, o bé d'un infinitiu quan les dues frases relacionades tenen el mateix subjecte.

Exemples:

- connectors que contenen la conjunció *que*: *malgrat que, tot i que, llevat que, atès que, com que, considerant que, etc.*
- connectors que contenen una preposició, normalment de: *a causa de, per culpa de, a còpia de, per tal de, amb l'objectiu de, malgrat de, etc.*
- elements tradicionalment coneguts com "conjuncions": *però, i, o, perquè, etc.*

Dins aquest primer grup trobem connectors com ara: *no obstant això, per tant, amb tot, és a dir, tanmateix, ara bé, etc.*

Indicar causa	<i>perquè (+ v. ind.), vist que, a causa de / que, a raó de, ja que, puix que*, gràcies a / que, per culpa de, car*, com que, a força de, atès que, considerant que, a còpia de, etc.</i>
Indicar conseqüència	<i>en conseqüència, a conseqüència de, per consegüent, per tant, així és que, cosa que, de manera que, per aquest fet, per això, doncs, etc.</i>
Indicar condició	<i>a condició de / que, en cas de / que, amb que, si, només de / que, posat de / que, etc.</i>
Indicar finalitat	<i>perquè (+ s. subj.), per tal de / que, a fi de / que, la finalitat del qual, amb l'objectiu de / que, etc.</i>
Indicar oposició	<i>en canvi, ans (al contrari)*, no obstant, ara bé, en contra, amb tot, al contrari, nogensmenys*, tanmateix, etc.</i>
Per indicar objecció	<i>encara que, mal que, malgrat de / que, baldament, per bé que, tot i que, etc.</i>

Tipologia de connectors

En aquest apartat, ens centrarem en els tipus de connectors de la llengua escrita planificada.

És evident que no fem servir el mateix tipus de connectors quan parlem que quan escrivim, i també en fem un ús diferent segons el tipus de text que estem elaborant. És per això que la utilització de connectors és especialment rellevant en els textos expositius i argumentatius, més que en els narratius o els descriptius.

Com ja hem analitzat anteriorment, la funció bàsica dels textos expositius-argumentatius és presentar tot un seguit d'informacions de manera raonable i convincent, per tal de conduir el lector cap a les conclusions que ens interessin. Així doncs, és imprescindible relacionar les oracions entre si. En aquest tipus de text, és també molt important mostrar com s'encadenen els elements dins d'una sèrie, i també assenyalar l'estructura de l'exposició. Per tal de dur a terme totes aquestes operacions, són imprescindibles les indicacions clares que aporten els marcadors del discurs.

Dins la tipologia de connectors que s'utilitzen en els textos acadèmics podem distingir dos grans grups:

- CONNECTORS QUE SERVEIXEN PER A ESTRUCTURAR LES IDEES** (Afecten fragments més breus del text i connecten les idees entre si a l'interior de l'oració. Són les conjuncions de la gramàtica tradicional).
- CONNECTORS QUE SERVEIXEN PER A ESTRUCTURAR UN TEXT** (Afecten un fragment relativament extens de text. Estableixen ordre i relacions significatives entre frases).

CONNECTORS QUE SERVEIXEN PER A ESTRUCTURAR IDEES

Com hem esmentat abans, aquest connectors són bàsicament les conjuncions de la gramàtica tradicional. Serveixen per establir relacions logico-semàntiques entre les frases i, per tant, encadenen les informacions que hi apareixen. Així doncs, el fet que els connectors explicitin la relació semàntica que hi ha entre les diferents oracions facilita la interpretació del text. D'altra banda, també podem afirmar que aquest tipus de connectors posen de manifest relacions de coherència entre les idees, ja que en els casos en els quals hi ha més d'una interpretació possible, el connectors textuals concreten i expliciten la relació semàntica adequada en aquell context determinat.

CONNECTORS QUE SERVEIXEN PER A ESTRUCTURAR UN TEXT

Els connectors que s'utilitzen per estructurar un text són aquells que serveixen per marcar el fil conductor del discurs i distribuir la informació, ja sigui introduint un aspecte o punt nou del tema que es tracta, o bé fent èmfasi en una idea ja esmentada. A diferència dels connectors que estructuren idees, afecten un fragment relativament extens del text (un paràgraf, un apartat, un grup d'oracions, etc.) i, d'aquesta manera organitzen el contingut discursiu en diverses parts interrelacionades i, per tant, tenen una incidència directa en la cohesió del text.

Bàsicament, aquest tipus de connectors es poden agrupar en tres grups principals, que coincideixen amb les tres parts prototípiques dels textos (introducció, cos i conclusió):

- a) Connectors d'inici: serveixen per introduir un tema o bé inaugurar una sèrie dins el discurs.
- b) Connectors de continuïtat: la seva funció és indicar que la informació que introdueixen forma part d'una enumeració o sèrie de la qual no constitueix el membre inicial.
- c) Connectors de tancament: assenyalen el final d'una sèrie discursiva.

A continuació, examinarem amb més detall els connectors que s'utilitzen per estructurar un text:

Introduir el tema del text (serveixen per presentar el tema)

l'objectiu principal de, ens proposem exposar, aquest escrit tracta de, ens adreçem a vostè per,...

Encetar un tema nou (introdueixen un tema nou o un nou aspecte)

respecte a, pel que fa a, un altre punt és, quant a, sobre, el punt següent tracta de, en relació a, etc.

Marcar ordre (indiquen les parts del text i la rellevància de la informació seleccionada)

d'entrada, d'antuvi, per començar,

en primer lloc, primer

en segon lloc, segon

en tercer lloc, tercer

en darrer lloc, en últim terme, finalment, al final, per acabar, ...

Distingir (presenten arguments o aspectes oposats)

d'una banda, per un costat, de l'altra, per l'altre, d'altra banda, per una altra part, al contrari, en canvi, etc.

Continuar sobre el mateix punt (introdueixen informació que forma part d'una enumeració però no n'és l'element inicial)

a més a més, endemés, a més, després, així mateix, tanmateix, tot seguit, d'altra banda, per altra part, etc.

Posar èmfasi (destaquen una informació)

és a dir, en altres paraules, dit d'una altra manera, tal com s'ha dit, val la pena dir, cal insistir, el més important, la idea central és, convé destacar, s'ha de tenir en compte, o sia, això és, en efecte,...

Donar detalls (introdueixen exemples per corroborar una informació presentada)

per exemple, p. ex., cf., en particular, en el cas de, a saber, com a mostra, com és ara, així, etc.

Resumir (assenyalen el final d'una sèrie discursiva)

en resum, resumint, recapitulant, breument, en pocs mots, globalment, recollint el més important, en conjunt, ...

Acabar (introdueixen una conclusió)

en conclusió, per concloure, per acabar, finalment, així doncs, en definitiva, ...

Indicar temps (marquen discursivament la progressió temporal)

abans, suara, anteriorment poc abans, al mateix temps, simultàniament, en el mateix moment, llavors, després, més tard, més endavant, a continuació, tot seguit,...

Indicar espai (assenyalen relacions de lloc)

a dalt i a baix, més amunt i més avall, davant i darrera, sobre i sota, a la dreta / esquerra, al mig / centre, a prop i lluny, de cara i d'esquena, al centre / costats, endins i enfora, a l'interior i a l'exterior, etc.

Bibliografia

CASSANY, D. (2000) *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries.

CUENCA, M.J. (2002) *Els connectors textuels*. Col. *Articles de suport a la docència*. Barcelona: Santillana.